

На черговому засіданні Президії НАН України 30 березня 2011 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали доповідь віце-президента НАН України, голови Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академіка НАН України В.М.Гейця «Про проект Концепції гуманітарного розвитку України на період до 2020 року».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, заступник директора Інституту держави і права ім.В.М.Корецького НАН України доктор політичних наук В.П.Горбатенко, академік-секретар Відділення економіки НАН України, директор Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України академік НАН України Е.М.Лібанова, директор Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім.М.Т.Рильського НАН України академік НАН України Г.А.Скрипник, академік-секретар Відділення історії, філософії і права НАН України, генеральний директор Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського академік НАН України О.С.Онищенко, член Президії НАН України академік НАН України В.Г.Кремень, академік-секретар Відділення хімії НАН України, директор Інституту колоїдної хімії та хімії води ім.А.В.Думанського НАН України академік НАН України В.В.Гончарук.

Президія НАН України зауважила, що впродовж останніх років спостерігається активізація зусиль Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України у виробленні прогнозів та розробці концептуальних документів щодо виведення країни на шляхи динамічного поступального розвитку.

Винесений на розгляд Президії НАН України проект Концепції гуманітарного розвитку України на період до 2020 року є вже третім ґрунтовним документом (перші два — національні доповіді), який Академія передає вищим органам державної влади.

Зазначений проект розроблено на виконання Закону України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік» та відповідного доручення Кабінету Міністрів України. Він є комплексним документом, в якому представлено новітні підходи академічної соціогуманітаристики до вирішення найактуальніших проблем гуманітарного розвитку країни, вдосконалення державної гуманітарної політики, а також конкретні напрями виходу України на шляхи зростання у нових якісних характеристиках, що визначатимуть цивілізаційний поступ ХХІ століття.

Цей документ дає відповіді на виклики, що постали перед українським суспільством і над подоланням яких доведеться працювати упродовж наступних років. Ці виклики мають не лише національний, але й глобальний вимір. Тому, як відзначалось, слід привітати прагнення розробників проекту Концепції проаналізувати проблеми гуманітарної сфери України, виходячи зі світових тенденцій гуманітарного розвитку, окреслених Організацією Об'єднаних Націй у документі «Цілі розвитку тисячоліття».

Отже, Академія і насамперед Секція суспільних і гуманітарних наук НАН України має продовжити наполегливу працю щодо надання дієвого концептуально-прогностичного та науково-інформаційного супроводу реалізації державної гуманітарної політики.

Досвід показує, що в Україні лише зусиллями академічної науки можуть створюватися прогностичні і програмні документи, які найбільш глибоко і неупереджено розкривають загальну картину і головні завдання, що стоять перед державою.

Президія НАН України схвалила проект Концепції гуманітарного розвитку України та рекомендувала його винесення на розгляд Кабінету Міністрів України.

Далі учасники засідання заслухали наукові повідомлення молодих учених НАН України:

- завідувача лабораторії Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України кандидата фізико-математичних наук О.В.Сорокіна на тему: «Люмінесцентні молекулярні нанокластери: фундаментальні властивості, технічні та біомедичні застосування»;

- наукового співробітника Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім.Л.М.Литвиненка НАН України кандидата хімічних наук А.В.Кисельова на тему: «Синтез і каталітична активність гетероароматичних біскарбенів і карбенових комплексів перехідних металів»;

- завідувача сектору прогнозування розвитку ПЕК Державної установи «Інститут економіки і прогнозування НАН України» кандидата економічних наук Р.З.Подльця на тему: «Економіко-математична модель TIMES-Україна для прогнозування енергетичного балансу».

В обговоренні взяли участь академіки НАН України Б.Є.Патон, заступник директора Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України доктор фізико-математичних наук, професор Ю.В.Малюкін, директор Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України академік НАН України Б.В.Гриньов, директор Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім.Л.М.Литвиненка НАН України академік НАН України А.Ф.Попов, віце-президент НАН України, директор Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» академік НАН України В.М.Геєць.

Згідно з Порядком конкурсного відбору молодих учених НАН України для виступів на засіданнях Президії НАН України та надання цільового фінансування з метою підтримки їх наукових досліджень було прийнято рішення схвалити результати наукових досліджень, викладених у наукових повідомленнях молодих учених Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України, Інституту фізико-органічної хімії і вуглехімії ім.Л.М.Литвиненка НАН України, Державної установи «Інститут економіки і прогнозування

НАН України», та доручити Комісії по роботі з науковою молоддю НАН України разом із Науково-організаційним відділом Президії НАН України врахувати результати розгляду наукових повідомлень при підготовці проекту постанови Президії НАН України «Про відкриття у 2011 році додаткових відомчих тем для молодих учених-доповідачів», а також передбачити додаткові кошти на ці теми.

Учасники засідання заслухали та обговорили доповідь директора Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України члена-кореспондента НАН України М.І.Павлюка про наукову та науково-організаційну діяльність установи.

У виступах академіка НАН України Б.Є.Патона, директора Інституту геологічних наук НАН України – голови комісії з комплексної перевірки Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України академіка НАН України П.Ф.Гожика, головного наукового співробітника Інституту геологічних наук НАН України члена-кореспондента НАН України О.Ю.Лукіна, заступника директора Державного підприємства «Наука Нафтогаз» НАК «Нафтогаз України» кандидата геолого-мінералогічних наук Б.Л.Крупського, завідувача відділу Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України члена-кореспондента НАН України Р.І.Кутаса було підкреслено, що з моменту свого утворення у 1951 році у Львові Інститут геології корисних копалин був кузницею кадрів. У ньому працювали визначні вчені – засновники відомих наукових шкіл академіки В.Б.Порфир'єв – родоначальник нафтової геології, Г.Н.Доленко – творець теорії утворення нафтогазоносних провінцій, В.Ю.Забігайло – автор наукових засад вилучення газу метану з вугільних пластів, О.С.Вялов – «батько» карпатської геології та С.І.Субботін – один із фундаторів геофізичної науки.

У доповіді директора інституту члена-кореспондента НАН України М.І.Павлюка були висвітлені вагомі здобутки з усіх основних наукових напрямів інституту на нинішньому етапі, як у фундаментальному, так і в прикладному аспектах. Серед найважливіших досягнень відзначено розробку моделей формування нафтогазоносних провінцій України, геотехнологічних методів переробки некондиційного вугілля тощо. Було підкреслено, що отримані результати збагатили геологічну науку новими даними про закономірності формування родовищ паливних копалин, показали перспективи подальших пошуків нафти, газу та вугілля.

Інститут має хороші творчі стосунки з вченими сусідніх країн – проводяться геологічні та геоекологічні роботи у прикордонних регіонах спільно з фахівцями Польщі і Словаччини, в результаті яких видано геологічну карту Карпат та створено Польсько-Український центр співпраці з контролю

газу полігонів твердих побутових відходів прикордонних територій Польщі та України.

Виконані також важливі народногосподарські завдання на замовлення НАК «Нафтогаз України».

Інститут у 2006-2010 рр. мав у середньому 25% позабюджетних надходжень у загальному обсязі фінансування.

Серед недоліків було зазначено, що у звіті інституту зовсім не було представлено результати досліджень з пошуку в надрах України сланцевого газу, що зараз дуже актуально.

В інституті відсутні гранти міжнародних наукових фондів, які є вкрай необхідними для залучення додаткових коштів і є своєрідною «зовнішньою» оцінкою рівня досліджень установ Академії.

За звітні роки практично не оновлювалась лабораторна база інституту.

Не на належному рівні працює спецрада інституту. Так, працівниками інституту було захищено лише шість кандидатських дисертацій і одна докторська. Не знижується середній вік кадрів вищої кваліфікації, молодих учених (кандидатів наук до 35 років) в інституті залишились одиниці.

На закінчення Президія НАН України висловила надію, що колектив Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України та його керівництво здатні виправити ці недоліки.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про проведення спільного засідання Президії НАН України та Колегії Державного космічного агентства України з нагоди 50-ої річниці польоту Ю.О.Гагаріна в космос; про організацію відзначення 100-річчя від дня народження академіка М.К.Янгеля; про затвердження переліку наукових проектів учених установ НАН України, що фінансуються у 2011 році за результатами спільного конкурсу НАН України та Російського гуманітарного наукового фонду; про створення Центру проблем клінічної онкології; про участь установ НАН України у виконанні Плану заходів з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка та 150-річчя від дня його перепоховання; про створення міжнародного наукового парку «Біобезпека природокористування та життя»; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України